



ТАВРИЙСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО



**Міністерство внутрішніх справ України
Експертна служба**

**Кіровоградський науково-дослідний
експертно-криміналістичний центр МВС України**

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ТА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

**Збірник матеріалів
засідання № 3 постійно діючої
Міжнародної науково-практичної конференції**

23 вересня 2022 року

**Кропивницький
2022**

Експертна служба Міністерства внутрішніх справ
Кіровоградський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України
Національний центр судових експертиз при Міністерстві юстиції
Республіки Молдова (Республіка Молдова)
Державна некомерційна організація «Національне бюро експертиз» Національної академії наук
Республіки Вірменія (Республіка Вірменія)
Вища школа професійного навчання у Вроцлаві (Республіка Польща)
Академія прикладних наук «Collegium Balticum» (Республіка Польща)
Поморська вища школа у Старограді Гданському (Республіка Польща)
Юридичний факультет НАТ «Карагандинський університет імені академіка Є.А. Букетова» (Республіка
Казахстан)
Приватна установа «Академія «Bolashaq»» (Республіка Казахстан)
Вища школа бізнесу та підприємництва при Міністерстві економічного розвитку та скорочення бідності
Республіки Узбекистан (Республіка Узбекистан)
Академія ГУСПОЛ (Чеська Республіка)
Центральноукраїнський національний технічний університет
Запорізький національний університет
Донецький національний медичний університет
Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка
Донецький державний університет внутрішніх справ
Льотна академія Національного авіаційного університету
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
Херсонський факультет Одеського державного університету внутрішніх справ
Кафедра права гуманітарно-правового факультету Національного аерокосмічного університету імені
М.Є. Жуковського «ХАІ»
Університет імені Альфреда Нобеля
Центральноукраїнський інститут розвитку людини Університету «Україна»
Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського
Економіко-технологічний інститут імені Роберта Ельворті
Центральноукраїнський інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП»
Черкаський державний бізнес-коледж
Київське міське клінічне бюро судово-медичної експертизи
Кіровоградський кооперативний фаховий коледж економіки та права імені М.П. Сая
Всеукраїнська громадська організація «Союз експертів України»
Громадська організація «Всеукраїнська Незалежна науково-дослідна експертна спілка»
Науково-дослідний інформаційно-аналітичний центр «Інновації, інвестиції, інтелект»

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОВО- ЕКСПЕРТНОЇ ТА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

**Збірник матеріалів
засідання № 3 постійно діючої Міжнародної
науково-практичної конференції**

23 вересня 2022 року

Кропивницький, 2022

УДК 343.98+351.74](082+083.97)

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Центральноукраїнського національного технічного
університету (протокол №1 від 26.09.2022 р.)*

Актуальні питання вдосконалення судово-експертної та правоохоронної діяльності : збірник матеріалів засідання № 3 постійно діючої Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 23 вересня 2022 р.). Кропивницький: ТОВ «Центрально-Українське видавництво», 2022. 622 с.

Збірник містить матеріали засідання № 3 однойменної науково-практичної конференції, у якій взяли участь практики, науковці, викладачі та здобувачі вищої освіти вищих навчальних закладів, наукових установ, інших державних органів України та зарубіжжя.

Матеріали конференції можуть бути використані в науково-дослідній роботі та в освітньому процесі спеціалізованих ЗВО.

Матеріали друкуються у авторській редакції, за точність викладеного матеріалу, достовірність наведених у публікації даних, географічних назв, власних імен, цитат та іншої інформації відповідальність несуть автори.

УДК 343.98+351.74](082+083.97)

© Кіровоградський НДЕКЦ МВС, 2022

© Автори, 2022

© ТОВ «Центрально-Українське видавництво» (верстка), 2022

Expert Service of the Ministry of Internal Affairs
 Kirovohrad Scientific Research Institute
 National Center for Forensic Examinations under the Ministry of Justice of the Republic of Moldova (Moldova)
 «National Bureau of Expertises» State Non-Profit Organization of the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia
 Higher School of Vocational Training in Wroclaw (Poland)
 Szczecin High School CollegiumBalticum (Poland)
 The Higher School of Economics, Law and Medical Sciences in Kielce named after Professor Edward Lipinski (Poland)
 Faculty of Law of NAT "Karaganda University named after Academician E.A. Buketov" (Kazakhstan)
 Private institution "Bolashaq Academy" (Kazakhstan)
 Higher School of Business and Entrepreneurship under the Ministry of Economic Development and Poverty Reduction of the Republic of Uzbekistan (Uzbekistan)
 GUSPOL Academy (Czech Republic)
 Central Ukrainian National Technical University
 Zaporizhzhia National University
 Donetsk National Medical University
 Central Ukrainian State Pedagogical University named after Volodymyr Vynnychenko
 Donetsk State University of Internal Affairs
 Flight Academy of the National Aviation University
 Engineering Educational and Scientific Institute named after Yu.M. Potebnia of the Zaporizhzhia National University
 Educational and Scientific Humanitarian Institute of the Tauriyskyi National University named after V. I. Vernadsky
 Kherson Faculty of Odessa State University of Internal Affairs
 Department of Law of the Faculty of Humanities and Law of the National Aerospace University named after N. E. Zhukovskiy "KHAI"
 Alfred Nobel University
 Central Ukrainian Institute of Human Development of the University "Ukraine"
 Kirovohrad Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education named after Vasily Sukhomlinsky
 Kyiv Clinical Bureau of Forensic Medical Examination
 Robert Elworthy Institute of Economics and Technology
 Central Ukrainian Institute of PrAT "University "IAPM"
 Cherkasy State Business College
 Kirovohrad Cooperative Professional College of Economics and Law named after M. P. Say
 All-Ukrainian public organization "Union of Experts of Ukraine"
 Public organization "All-Ukrainian Independent Research Expert Union"
 Scientific Research Information and Analytical Center "Innovation, Investment, Intelligence"

«TOPICAL ISSUES OF IMPROVING FORENSIC AND LAW ENFORCEMENT ACTIVITIES»

**Collection of materials
 of the meeting No. 3 of the permanent International
 scientific and practical conference**

September 23, 2022

Kropyvnytskyi, 2022

UCC 343.98+351.74](082+083.97)

*Recommended for printing
by the Academic Council of the Central Ukrainian National Technical University
(protocol No. 1 dated September 26, 2022)*

Topical Issues of Improving Forensic and Law Enforcement Activities: a collection of materials of meeting No. 2 of the ongoing International Scientific and Practical Conference (Kropyvnytskyi, September 23, 2022). Kropyvnytskyi: "Central Ukrainian Publishing House", 2022. 622 p.

The collection contains the materials of meeting No. 3 of the scientific and practical conference of the same name, which was attended by practitioners, scientists, teachers and students of higher educational institutions, scientific institutions, other state bodies in Ukraine and abroad.

The conference materials can be used in research work and in the educational process of specialized higher education institutions.

The materials are represented in the author's edition, the authors are responsible for the accuracy of the material presented, the reliability of the data, geographical names, proper names, quotations and other information provided in the publication.

UCC 343.98+351.74](082+083.97)

© Kirovohrad scientific research forensic
expert center of the Ministry of internal
affairs of Ukraine, 2022
© Authors, 2022
© "Central Ukrainian Publishing House"
LLC (typesetting), 2022

Зміст

Список установ, здобувачі вищої освіти та працівники яких взяли участь у конференції	17
Наукова Президія конференції	19
Організаційний комітет конференції	21
Експертна комісія конференції	23
Напрямок № 1 Теоретико-правове забезпечення правоохоронної діяльності	
Bryk Janusz	Grupy potencjalnych ofiar handlu ludźmi w ujęciu kryminologicznym
	26
Антонюк Поліна Кахнич Катерина	Комп'ютерні дані як об'єкт огляду в кримінальному провадженні: проблемні аспекти
	34
Глобенко Геннадій	До питань регламентації КПК України участі працівників правоохоронних органів у досудовому розслідуванні
	38
Голубов Артем	До питання диференціації предмета доказування у кримінальному провадженні ...
	41
Завістовський Олег Вадатурська Ангеліна	Нормативно-правове забезпечення використання поліцейськими службових собак при виконанні обов'язків по охороні правопорядку
	44
Мітіна Марія	Тактика превентивних поліцейських заходів ..
	47
Окопник Олена	Міжнародний досвід діяльності поліції під час охорони громадського порядку
	49
Перепелиця Сергій	Кримінальне провадження за відсутності підозрюваного або обвинуваченого (in absentia) в умовах воєнного стану в Україні ...
	52
Пчеліна Оксана Пчелін Віталій	Зарубіжний досвід накладення арешту на майно в кримінальному провадженні (на прикладі Сполучених Штатів Америки)
	55
Романюк Віталій Романюк Наталія	Становлення в Україні кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність
	58
Сукмановська Лідія	Особливості правоохоронної діяльності поліції як суб'єкта із запобігання та протидії домашньому насильству
	61
Ткаченко Ірина	Рецидивна злочинність та її попередження
	65
Трошкіна Катерина	Основні моделі правоохоронної діяльності в країнах ЄС
	69

Напрямок № 2 Актуальні питання здійснення правоохоронної діяльності, забезпечення публічного порядку та безпеки в умовах дії воєнного стану

Kaleta Jarosław	Krajowa mapa zagrożeń bezpieczeństwa – narzędzie komunikacji pomiędzy społecznościami lokalnymi a policją	73
Rybicka Anna Śliwińska Agnieszka	Współczesne zagrożenia w cyberprzestrzeni	78
Бондаренко-Берегович Валерія Берегович Василь	Обмеження окремих конституційних прав особи в умовах воєнного стану	83
Ворона Дар'я	Правоохоронна діяльність, забезпечення публічного порядку та безпеки в умовах дії військового стану	86
Горобець Анна	Сексуальне насильство під час війни	89
Завістовський Олег Нагорна Дарія	Особливості діяльності національної поліції України в умовах військового стану	93
Завістовський Олег	Актуальні питання забезпечення правоохоронної діяльності поліції в умовах дії військового стану	96
Каліберда Нікіта	Пріоритетні дії поліцейських під час виявлення вибухових пристроїв та речовин в умовах дії військового стану	98
Коломоєць Тетяна	«Антикорупційні нормативні новації» та їх вплив на реалізацію правового статусу публічних службовців в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні	100
Кремова Дар'я	Адміністративна діяльність Національної поліції України: правопросвітницька діяльність як окремий аспект її реалізації у період дії правового режиму воєнного стану ...	104
Лук'янчиков Євген Лук'янчиков Борис Микитенко Ольга	Використання спеціальної техніки з метою документування слідів воєнних злочинів	107
Мельникова Олена	Особливі питання забезпечення публічного порядку працівниками поліції в умовах дії військового стану	110
Тимощенко Вероніка	Активне та пасивне використання вогнепальної зброї	113
Федоренко Світлана	Актуальні питання здійснення правоохоронної діяльності, забезпечення публічного порядку та безпеки в умовах дії військового стану	117

Фісун Наталія	Особливі аспекти службової діяльності підрозділів Національної поліції в умовах воєнного стану	121
Шепеленко Діана	Особливості взаємовідносин нарядів патрульної поліції з окремими категоріями громадян в умовах дії воєнного стану	123
Якимчук Валерія	Актуальні питання діяльності підрозділів Національної поліції України в умовах воєнного стану	126
Напрямок № 3 Захист конституційних прав та свобод людини і громадянина у судовій практиці та правоохоронній діяльності		
Matysik Robert	Współpraca wybranych organizacji pozarządowych z organami ścigania	129
Байбузан Вікторія	Перспективи вдосконалення інституту медіації у адміністративному судочинстві	133
Бублик Тетяна	Реалізація права людини у діяльності правоохоронних органів під час воєнного стану	138
Деменко Віталій	Деякі питання щодо захисту конституційних прав та свобод громадянина у судовій практиці України	140
Кобелянський Ярослав	Захист конституційних прав та свобод людини і громадянина у правоохоронній діяльності	142
Куцкір Галина	Право власності в умовах правового режиму воєнного стану	144
Маковей Єгор Завістовський Олег	Пріоритетні питання особливості дотримання прав і свобод громадян в умовах воєнного стану	150
Морозова Яна	Особливості реалізації права громадян на доступ до публічної інформації в умовах військового стану	153
Рябовол Лілія	Принципи реалізації прав та свобод людини і громадянина в Україні в умовах воєнного стану	155
Сейтумеров Ервін	Забезпечення прав людини правоохоронними органами в окремих сферах суспільних відносин	158
Суховірська Людмила Болілій Василь	Заходи забезпечення кримінального провадження	160
Тимощенко Вероніка	Діяльність правоохоронних органів щодо захисту прав і свобод людини в умовах сучасної правової доктрини	162

Напрям № 4 Проблеми здійснення проваджень у справах про адміністративні правопорушення

Sadło-Nowak Agnieszka	Postępowanie w sprawach o wykroczenia w świetle polskich regulacji prawnych – wybrane problemy	164
Бондар Валерія	Передумови екологічної кризи та адміністративні шляхи її подолання	171
Рябовол Максим	Аналіз стану дослідження проблеми адміністративної відповідальності військовослужбовців Збройних Сил України ..	175

Напрям № 5 Науково-педагогічний підхід у профілактиці правопорушень серед учнів та студентської молоді

Malinowska Irena Siewert Aleksandra	Profilaktyka przestępczości nieletnich	178
Єфіменко Світлана	Цифрові інструменти інтерактивної навчальної взаємодії учасників заходів з профілактики правопорушень серед учнів та студентської молоді	183
Колтунов Олександр	Робота з батьками як засіб запобігання підліткової злочинності (досвід США)	186
Кравченко Олена	Академічна доброчесність у студентському середовищі	189
Скрипка Ганна	Проблема поширення інформації про учнів та заклад освіти в умовах воєнного стану	192

Напрям № 6 Проблеми формування й удосконалення окремих криміналістичних методик та використання спеціальних знань у кримінальному судочинстві

Гонтаренко В'ячеслав	Окремі питання щодо участі спеціаліста під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством	195
Григорович Тетяна Кравець Володимир	Формулювання та основні терміни, які використовуються при визначенні окремих ознак почерку, які характеризують просторову орієнтацію рухів за точками на траєкторії графічних знаків	198
Іваненко Григорій Іванова Світлана	Шахрайство в інтернеті: специфіка та особливості досудового розслідування	202
Москаленко Ганна	Проблемні питання застосування спеціальних знань у судовій товарознавчій експертизі	204
Омельянець Анна	Історичне зародження кримінологічного дискурсу та перспективи розвитку	208

Павлова Наталя	Реконструкція психологічних особливостей злочинця за слідами кримінального правопорушення, вчиненого шляхом шахрайства	210
Півник Юлія Книш Андрій	Н-Гептан як альтернатива н-Октану в системі розчинників рухомої фази при криміналістичному дослідженні слідів зміненого світлого нафтопродукту методом хроматографії в тонкому шарі сорбенту	213
Сєдова Наталія	Експертиза особливих емоційних станів як метод судово-психологічної експертизи	216
Шевчук Віктор	Напрямки формування та удосконалення криміналістичних методик в сучасних реаліях воєнного часу	219
Шинкаренко Дмитро Пасічник В'ячеслав Цинда Роман	Дослідження нових синтетичних каннабіноїдів, на прикладі речовин ADB-BUTINACA та 4-cyano-CUMYL-BUTINACA ..	223
Напрямок № 7 Удосконалення організації судово-експертної діяльності: проблеми теорії та практики		
Wojtyczka Władysław	Rola współpracy interdyscyplinarnej w kryminalistycznych badaniach identyfikacyjnych	227
Żywucka-Kozłowska Elżbieta Broniecka Rossana	Identification of human cadavers and remains based on bone research	232
Грищенко Максим	Особливості проведення психологічного дослідження у спорах при визначенні країни проживання дитини	236
Заріцька Алла	Специфіка об'єкта судово-економічної експертизи	239
Кощинець Маріанна	Судова бухгалтерія, фінансовий аналіз та право: об'єктивна необхідність та проблеми комплексного застосування	243
Лебеденко Анна	Теоретичні та практичні аспекти проведення судової економічної експертизи з використанням електронних документів в умовах воєнного стану	246
Мельник Олексій Гіргіль Олег Приходько Олександр	Проблемні питання, що виникають при встановленні факту переробки вогнепальної зброї, яка перебуває у власності громадян	251
Микола Євтушенко	Метод побудови геометричних фігур, як окремий метод порівняльного дослідження у трасології	254
Недашківська Ольга	Експертні технології як аспект оптимізації судової експертної діяльності у сучасних умовах digital світу	257

Новіков Ігор	Деякі аспекти взаємодії експерта зі слідчим у процесі проведення судової пожежо-технічної експертизи	260
Носулько Ігор	Проблеми проведення судової експертизи відео-, звукозапису	263
Пильникова Яна Олефір Юлія Бандурко Дмитро	Основні завдання, які може вирішувати судово-економічна експертиза	266
Пугач Юрій Ромбовський Михайло	Проблеми дослідження слідів, вилучених методом масштабної фотозйомки, наданих для дослідження на цифрових носіях інформації	271
Соловчук Клавдія	Розробка telegram-бота для надання консультацій замовникам судових експертиз ..	274
Харук Роман	Практика застосування субстанції багаторазового використання при порівняльному дослідженні слідів протекторів шин транспортних засобів	277

Напрямок № 8 Сучасні проблеми нормативно-правового регулювання сфери техніко-криміналістичного та судово-експертного забезпечення правосуддя

Bielicki Rafał	Problematyka prawna dostępu do broni kombinowanej w polsce	283
Листопад Дмитро	Окремі питання автоматизації балістичного обліку Експертної служби МВС України	286
Пугаченко Ольга Гордієнко Дмитро Петренко Іван	Економічний та юридичний зміст терміну «зобов'язання»	290
Степанюк Руслан	Окремі аспекти нормативно-правового регулювання державної реєстрації геномної інформації людини	294

Напрямок № 9 Проблемні аспекти методології та методики судової експертизи

Bobrova Mariia Vorona Sergey	Features of the identification of free radical peroxidation products using the TBAap-test	297
Choromańska Agnieszka	Wykorzystanie wiedzy specjalnej w postępowaniu karnym – refleksje na kanwie doświadczeń płynących z projektu pt. «Genetyczna baza danych do identyfikacji i profilowania narkotycznej odmiany konopi»	299
Włodarczyk Renata	Zakres i znaczenie nauki o procesach zachowania szczątków	303

Баранов Петро Сливна Олена	Деякі особливості та напрямки вирішення експертних завдань при оцінюванні бурштину	309
Борченко Олександр	Особливості проведення судової інженерно-транспортної експертизи за експертною спеціальністю 10.1 «Дослідження обставин і механізму дорожньо-транспортних пригод» ...	313
Довжаниця Роман	Розвиток та можливості проведення багатооб'єктних портретних експертиз в сучасних умовах	317
Захаренко Наталія	Проблеми методичного забезпечення судово-експертної діяльності	322
Золотухін Василь Євдоченко Вікторія Орлова Аліна Іванків Антоніна	Використання методів ГХ/МС та ТШХ для якісного виявлення та ідентифікації циклопентолату у сечі людини	325
Іваницький Сергій	До питання встановлення справності замків (циліндрових механізмів замків)	331
Кірін Роман Коротаєв Володимир	Проблемні питання дослідження ракетно-реактивної зброї	333
Коробейник Ганна	Окремі питання визначення вартості товарів, що є об'єктами рослинного світу	338
Косован Вікторія	Актуальні проблеми визначення вартості товарів на дату в минулому в межах судової товарознавчої експертизи	344
Лазаренко Алла Дрижак Ярослав	Особливості проведення вибухотехнічної експертизи та її значення для розкриття кримінальних правопорушень	348
Лещенко Марина	Особливості обчислення об'ємів фактично виконаних будівельних робіт в ході проведення будівельно-технічної експертизи .	351
Лозивий Андрій	Поліпшення якості зображень під час виконання фототехнічних досліджень	356
Ляховецька Ганна	Сучасні проблеми ідентифікації зовнішності особи	359
Максименко Микола Суржик В'ячеслав	Особливості судової економічної експертизи у розкритті та попередженні правопорушень щодо фінансово-кредитних операцій	361
Мірошніченко Юлія	Проблемні питання при виконанні земельно-технічних експертиз	364
Оніщенко Валентина	Судова економічна експертиза при розслідуванні злочинів у сфері кредитування .	367
Рибалко Марія	Проблемні питання криміналістичного дослідження печаток та штампів	371

Сова Олексій	Деякі аспекти криміналістичного дослідження самозарядних пістолетів, виготовлених шляхом переробки саморобним способом сигнальних пістолетів «МР-371» для стрільби 9-мм патронами до пістолету Макарова (ПМ)	374
Соколовська Наталія	Проблематика проведення експертних досліджень з визначення ринкової вартості земельних ділянок із застосуванням інвестиційного методу	380
Філіпенко Наталія	Проблеми визначення вартості парфумерних товарів, які були у вжитку	383
Фісун Наталія	Важливість участі судового експерта у кримінальному провадженні	388
Фодолей Євгенія	Застосування експертного методу для визначення ринкової величини поправки на місцезорташування об'єкта оцінки	391
Хомутенко Денис Гавриш Галина Смоколіна Владислава	Проблемні питання врахування вартості рухомого майна, як складової частини нерухомості, при визначенні вартості чистих активів суб'єкта господарювання, в рамках проведення комплексної судової економічної і оціночно-будівельної експертизи	395
Христьян Анна	Особливості відібрання зразків підписів та почерку для проведення судової почеркознавчої експертизи у цивільному судочинстві	402
Черкасова Олеся	Проблемні питання криміналістичного дослідження печаток та штампів	406
Шкабаро Вероніка Луніна Олена Біла Альона	Правові аспекти проведення почеркознавчої експертизи у цивільному процесі	408
Шпак Катерина	Особливості проведення земельно-технічної експертизи у судових провадженнях, що стосуються встановлення земельного сервітуту	412
Напрямок № 10 Міжнародний досвід і перспективи розвитку судово-експертної діяльності		
Авдєєва Галина	Удосконалення організації судово-експертної діяльності в Україні в умовах євроінтеграції ...	415
Венчагова Вероніка	Проблеми реформування та вдосконалення судово-експертної діяльності в Україні: сучасний стан та зарубіжний досвід	419
Заяць Ярослав Яровий Олександр Ковальова Діана	Проблемні аспекти методик судової товарознавчої експертизи	424

Курочка Альона Шкурдода Сергій	Експертне дослідження апрофену	427
Мочеброда Оксана	Міжнародне співробітництво у судово-експертній діяльності	433
Рубленко Альона Позаченюк Едуард	Зарубіжний досвід судово-експертної діяльності та можливості його використання в Україні	436
Шалімова Наталія Косенко Світлана Коломоєць Олександр	Використання роботи експертів в роботі незалежних аудиторів	439

Напрямок № 11 Питання вдосконалення навчання, професійної підготовки і підвищення кваліфікації фахівців експертних установ та працівників поліції

Nowak Marcin	Przygotowanie polskich policjantów do udzielania pierwszej pomocy po użyciu paralizatora elektrycznego	442
Бабахін Андрій	Конструювання тренінгових вправ у рамках взаємодії занять з вогневої та фізичної підготовки	447
Бруньова Ірина Бабенко Олена	Застосування принципів андрагогіки в системі підготовки судових експертів	450
Завістовський Олег Світайло Діана	Важливі аспекти навчання працівників поліції з тактико-спеціальної підготовки	454
Кадірова Аріна	Актуальні проблеми набуття навичок володіння вогнепальною зброєю курсантами ..	456
Омельянець Анна	Гендерний підхід до вогневої підготовки курсантів дівчат: теоретико-методичні аспекти	458
Писаревський Євгеній	Проблеми морально-психологічної готовності співробітника поліції до стрільби з пістолета ..	461
Світайло Діана	Значення вогневої підготовки в умовах війни ..	464
Сейтумеров Ервін	Особливості вогневої підготовки в діяльності поліцейського	467
Сівчук Ірина	Сучасні можливості у формуванні професійного рівня компетентності судового експерта-товарознавця: актуальність та критерії оцінки	469

Напрямок № 12 Економічна безпека та державне регулювання економіки

Ważna Elżbieta	Wpływ pandemii Covid-19 na rynek funduszy akcji w Polsce	473
Горлачук Олексій	Забезпечення економічної безпеки як один із стратегічних напрямів розвитку країни	478

Прохоренко Анастасія	Податкові пільги для платників податків під час дії воєнного стану	482
Сімоненко Тетяна Бойко Людмила	Ринок м'ясної продукції в Україні в умовах воєнного стану	486
Смутчак Софія	Національна свідомість як головний чинник формування безпеки держави	490
Сташевська Ірина	Forensic та судово-економічна експертиза в контексті розслідування доведення до банкрутства: перспективи подальших досліджень	493
Танклевська Наталія Карнаушенко Алла	Післявоєнне відновлення економіки: досвід Ізраїлю	497
Ямщиков Сергій	Економічна безпека як складова системи національної безпеки	501

Напрямок № 13 Сучасні проблеми та перспективи обліку, оподаткування, аналізу, аудиту, фінансів, менеджменту, інформаційної економіки

Безверхий Костянтин Поддубна Наталія	Проект МСФЗ С2 «розкриття інформації, що пов'язана з кліматом»	503
Білик Вероніка	Менеджмент підприємств аграрного виробництва в умовах глобалізації: сучасний стан та перспективи розвитку	505
Бондар Юлія Швиданенко Діна	Механізм модернізації системи обліку в установах державного сектору економіки	508
Демченко Наталія	Банківська система України	511
Кононенко Леся	Міжнародна торгівля у сучасних умовах: проблеми та перспективи	513
Мамишев Андрій	Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку та фінансової звітності державних підприємств через призму концептуальної основи фінансової звітності	518
Нестеренко Анастасія Меліхова Тетяна	Вплив змін до трудового законодавства на облік заробітної плати	524
Новак Ольга	Сучасні проблеми та перспективи спрощеної системи оподаткування	527
Портоварас Тетяна	Аналіз системи управління підприємством і моделювання її оцінки	532
Пробко Ілля Поплавський Володимир Воронін Владислав	Експертиза у справах про порушення законодавства з фінансових питань	535
Пугаченко Ольга Мусієнко Ольга Коява Давид	Особливості бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України	538

Пугаченко Ольга Ткаченко Ольга Зоц Максим	Законодавче регламентування організації бухгалтерського обліку під час здійснення операційної діяльності в банках України	542
Радіонова Наталія	Особливості застосування інформаційних систем для обліково-аналітичних потреб підприємства	547
Савченко Віра	Особливості обліку і контролю діяльності реформованих закладів охорони здоров'я	551
Селіщева Єлизавета	Інноваційно-інтегровані структури в системі податкового менеджменту	554
Смірнова Ірина	Удосконалення державного регулювання обліку оплати праці в бюджетних установах ...	557
Смірнова Надія Олейніченко Денис	Проблеми обліково-аналітичного трактування категорій «оплата праці» та «заробітна плата» в бюджетних установах	561
Фоміна Тетяна Чумак Віталій Кузьменко Юлія	Інформаційне забезпечення обліку розрахунків з бюджетом за податком на майно	565
Хорунжак Надія	Оцінка стану систем обліку, аналізу та контролю: потреби та рішення	568

Напрямок № 14 Медична допомога і медична послуга: проблеми і перспективи правового регулювання

Бабкіна Олена	Права пацієнта у сфері охорони здоров'я України на період дії воєнного стану	571
Бабкіна Олена Косован Михайло Бенаїсса Марина	Сексуальне насильство при збройних конфліктах: права постраждалих на медичну допомогу	576
Вайда Тарас	Врахування впливу спеки на здоров'я правоохоронця: особливості несення служби поліцейськими нарядами під час забезпечення публічного порядку при високих температурах повітря	580
Філіпенко Наталія Спіцина Ганна	Окремі проблеми телемедицини в Україні	585
Холоділова Інесса	Удосконалення деяких етапів дослідження у відділенні судово-медичної цитології	590

Напрямок № 15 Проблемні питання діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану

Sommer Hanna Zakrzewski Grzegorz	Kultura bezpieczeństwa ekologicznego organów państwa zajmujących się zagadnieniami destruktoryjnymi w środowisku	595
Атаманчук Наталія	Особливості акцизного оподаткування пального в Україні в умовах воєнного стану ...	599

Білоха Андрій	Організація дистанційної роботи під час воєнного стану	604
Гмиря Вікторія	Фінансова підтримка АПК України: роль держави у розвитку головної галузі економіки	607
Каргаполова Єлизавета	Особливості митного оформлення гуманітарної допомоги	609
Легінькова Ніна Ігнатченко Дар'я	Актуальні проблеми вдосконалення стратегічного управління підприємством в умовах кризи	612
Ніколаєнко Віталій	Шляхи стабілізації та реформування бюджетної системи України в умовах воєнного стану	616
Хромов Анатолій	Державні архіви у воєнний період	619

Ольга Пугаченко

кандидатка економічних наук, доцентка, доцентка кафедри аудиту, обліку та оподаткування Центральноукраїнського національного технічного університету, м. Кропивницький, Україна

Ольга Ткаченко

судова експертка сектору економічних досліджень відділу товарознавчих, гемологічних, економічних, будівельних, земельних досліджень та оціночної діяльності Кіровоградського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України, м. Кропивницький, Україна

Максим Зоц

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти «Доктор філософії» з галузі знань 07 – Управління та адміністрування за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування», Центральноукраїнського національного технічного університету, м. Кропивницький, Україна

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГЛАМЕНТУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В БАНКАХ УКРАЇНИ

Станом на 01.08.2022 р. в Україні кількість комерційних банків становить – 68, серед яких 30 – з іноземним капіталом, у т.ч. 22 – 100% іноземного капіталу. Статистичні дані підтверджують зниження кількості комерційних банків в Україні, зокрема станом на: 01.08.2016 р. їх кількість була 101 банк; 01.08.2017 р. – 89; 01.08.2018 р. – 81; 01.08.2019 р. – 76; 01.08.2020 р. – 75; 01.08.2021 р. – 72. Зниження кількості банків є негативним явищем національної економіки, що пояснюється не лише воєнним станом, який запроваджено в Україні наразі.

В умовах фінансової кризи особливої гостроти набуває проблема якості інформації, адже саме її достовірність і повнота впливають на прийняття управлінських рішень [4, с. 135]. Саме тому, отримання якісної інформації, фундаментом якої є саме бухгалтерський облік, є надзвичайно важливим під час здійснення операційної діяльності в банках України.

Облік – виключно важлива функція управління, вона створює інформаційні можливості виконання всіх інших функцій – планування, контролю, аналізу, регулювання, стимулювання, і в цьому своєму значенні визначає існування і цілеспрямованість загального управлінського циклу [5, с. 1]. Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1] всі юридичні особи, створені відповідно до законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, та представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність, а також можуть за необхідності вести внутрішньогосподарський (управлінський) облік.

Порядок ведення й організації бухгалтерського обліку в банку має певні особливості, що обумовлено сферою їх діяльності (фінансові ринки), специфіка

операцій, які вони здійснюють, та їх роль в забезпеченні стабільності грошово-кредитної системи. Як підприємство, що працює на фінансових ринках, банк належить до категорії підприємств – фінансових посередників і здійснює операції на грошовому, кредитному ринках та ринку цінних паперів із використанням різноманітних фінансових інструментів [6, с. 6].

Бухгалтерський облік в банках – це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передавання інформації про операції банку зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень [2].

В Україні розроблене Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України [2] відповідно до Законів України «Про Національний банк України», «Про банки і банківську діяльність», «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та основних принципів міжнародних стандартів фінансової звітності, яке встановлює основні вимоги щодо бухгалтерського обліку під час здійснення операційної діяльності в банках України (таблиця 1).

Таблиця 1

Структура Постанови правління НБУ «Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України»

Розділ	Назва	Кількість пунктів
Розділ I	Загальні положення	21 (пункти 1-21)
Розділ II	Бухгалтерський облік	19 (пункти 22-40)
Розділ III	Документування операцій у банку	16 (пункти 41-56)
Розділ IV	Регістри аналітичного та синтетичного обліку	15 (пункти 57-71)
Розділ V	Основні вимоги до організації роботи з ведення рахунків	6 (пункти 72-77)
Розділ VI	Формування та зберігання документів	12 (пункти 78-89)
Розділ VII	Бухгалтерський контроль під час здійснення операційної діяльності	16 (пункти 90-105)
Розділ VIII	Звітність	18 (пункти 106-118)

Основні терміни пов'язані з організацією бухгалтерського обліку під час здійснення операційної діяльності в банках України згруповано у таблиці 2.

Таблиця 2

Основні терміни пов'язані з організацією бухгалтерського обліку під час здійснення операційної діяльності в банках України

Термін	Визначення
Операційна діяльність банку	Сукупність технологічних процесів, пов'язаних з документуванням інформації за операціями банку, проведенням їх реєстрації у відповідних регістрах, перевірками, вивірками та здійсненням контролю за операційними ризиками
Операція банку	Дія або подія, внаслідок якої відбуваються зміни у фінансовому стані банку та яка відображається за балансовими або позабалансовими рахунками банку
Облікова політика	Сукупність принципів, методів і процедур, що використовується банком для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності
Аналітичні рахунки	Регістри аналітичного обліку

Термін	Визначення
Первинний документ	Документ, який містить відомості про операцію
Регістри синтетичного та аналітичного обліку операцій	Носії спеціального формату (паперові, електронні) у вигляді відомостей, книг, журналів, призначені для хронологічного, систематичного або комбінованого накопичення, групування та узагальнення інформації з первинних документів, що прийняті до обліку
Фінансова звітність	Звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності банку

Національний банк України розробляє та затверджує нормативно-правові акти щодо організації та ведення бухгалтерського обліку в банках. Так, діє Постанова правління НБУ «Про затвердження нормативно-правових актів Національного банку України з бухгалтерського обліку» [3], яка містить План рахунків бухгалтерського обліку банків України та Інструкцію про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України.

Банк самостійно визначає систему організації операційної діяльності залежно від його структури, обсягів та видів банківських операцій, кількості працюючих, розвитку інформаційних технологій, а також самостійно розробляє технології здійснення банківських операцій. Оброблення інформації про операції та її зберігання мають виконуватися на серверах та/або іншій комп'ютерній техніці, які/яка повинні/а фізично розташовуватися на території України, за винятком збереження резервних копій, захищених із використанням відповідних засобів технічного та/або криптографічного захисту.

Банк зобов'язаний забезпечити: 1) документування всіх операцій, що здійснюються його відокремленими підрозділами (складання первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку); 2) своєчасне, повне та достовірне відображення в реєстрах бухгалтерського обліку всіх операцій, які здійснюють його відокремлені підрозділи; 3) дотримання відокремленими підрозділами вимог облікової політики банку; 4) виконання відокремленими підрозділами потрібних процедур внутрішнього контролю; 5) формування та зберігання відокремленими підрозділами первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, звітів відповідно до вимог законодавства України; 6) формування звітності в розрізі відокремлених підрозділів; 7) надання інформації в розрізі відокремлених підрозділів банку зовнішнім користувачам (НБУ, органам статистики та іншим органам відповідно до вимог законодавства України) [2].

Банк здійснює операції протягом операційного дня з обов'язковим формуванням оборотно-сальдового балансу/оборотно-сальдової відомості, реєстрів аналітичного обліку та інших реєстрів за операціями, що здійснюються з використанням відповідного програмного забезпечення. Операційний день – це частина робочого дня банку, протягом якої приймаються від клієнтів документи на переказ і документи на відкликання та можна, за наявності технічної можливості, здійснити їх оброблення, передавання та виконання. Тривалість операційного дня встановлюється банком самостійно та закріплюється в його внутрішніх нормативних актах

Операції банку мають бути зареєстровані та відображені в реєстрах бухгалтерського обліку в день їх здійснення або наступного робочого дня, якщо

операція здійснена після закінчення операційного дня (часу) банку або у вихідні чи святкові дні.

Банк самостійно встановлює правила документообороту за операціями з урахуванням вимог нормативно-правових актів НБУ та умов договорів між банком і клієнтом/банком-кореспондентом з метою забезпечення здійснення операцій відповідно до розподілу обов'язків, своєчасного формування (одержання) первинних документів, відображення інформації про операції в регістрах бухгалтерського обліку та виконання процедур контролю. Банк самостійно визначає порядок документообороту та строк виконання документів за внутрішньобанківськими операціями з урахуванням вимог законодавства України. Внутрішньобанківські операції – це операції банку, що не пов'язані з виконанням доручень клієнтів.

Визначення терміну «документооборот» було внесено у Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1] лише 19.07.2022 р. і означає рух первинних документів з моменту їх складання підприємством або одержання від інших підприємств до передавання на зберігання в архів після прийняття до обліку.

Загальні правила, види і стандарти розрахунків клієнтів банку та банку в національній валюті України визначаються нормативно-правовими актами НБУ, що регламентують порядок проведення безготівкових розрахунків і міжбанківського переказу коштів в Україні.

Банк визначає в договорах банківського рахунку особливості оформлення, подання та приймання електронних розрахункових документів клієнтів.

Документи для здійснення валютних операцій мають оформлятися відповідно до вимог, визначених нормативно-правовими актами НБУ. Документи на отримання та видачу готівкових коштів мають оформлятися відповідно до вимог, визначених нормативно-правовими актами НБУ щодо організації касової роботи в банках.

Бухгалтерський облік та фінансова звітність банку ґрунтуються на принципах, визначених у Концептуальній основі міжнародних стандартів фінансової звітності. Він ведеться безперервно з часу реєстрації банку до його ліквідації. Повнота та достовірність операцій у сфері бухгалтерського обліку забезпечуються обліковою політикою і внутрішніми процедурами банку, що проводяться відповідно до законодавства України та нормативно-правових актів НБУ.

Банк самостійно обирає систему та підсистеми бухгалтерського обліку виходячи з потреб управління банком, обсягу операцій і кількості працюючих. Будь-яка система обліку повинна забезпечити: дотримання принципів бухгалтерського обліку; єдину методологічну основу; взаємозв'язок даних синтетичного і аналітичного обліку; хронологічне та систематичне відображення всіх операцій банку в регістрах бухгалтерського обліку на підставі первинних документів; накопичення і систематизацію даних обліку в розрізі показників, необхідних для управління банком, а також складання звітності.

Банк самостійно визначає свою облікову політику, розробляє систему і

форми управлінського обліку, внутрішньої звітності і контролю за операціями, визначає права працівників на підписування документів, затверджує правила документообороту і технологію оброблення облікової інформації, додаткову систему рахунків і реєстрів аналітичного обліку. Організація реєстрації і оброблення даних повинна забезпечити суцільне і безперервне відображення всіх операцій, доказовість інформації, збереження узагальненої інформації в електронному вигляді, а також можливість здійснення будь-якого подальшого контролю і створення та засвідчення копій електронних документів на паперових носіях.

Отже, бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який ведеться банком. Фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14/conv#Text> (дата звернення 11.09.2022)
2. Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України : Постанова Правління НБУ від 04 лип. 2018 р. № 75. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0075500-18/conv#Text> (дата звернення 11.09.2022)
3. Про затвердження нормативно-правових актів Національного банку України з бухгалтерського обліку : Постанова Правління НБУ від 11 вер. 2017 р. № 89 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17#n26> (дата звернення 11.09.2022)
4. Пугаченко О.Б. Організаційні засади аудиту операцій з немонетарними оборотними активами. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2015. № 2 (18). С. 135-141
5. Пугаченко О.Б. Облік процесів матеріального забезпечення в системі управління хлібопекарними підприємствами : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Одеса, 2008. 17 с.
6. Сіренко Н.М., Баришевська І.В., Боднар О.А., Калнауз Д.В. Облік у банках: курс лекцій. Миколаїв: МАНУ, 2020. 115 с.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОВО- ЕКСПЕРТНОЇ ТА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Збірник матеріалів
засідання № 3 постійно діючої Міжнародної
науково-практичної конференції
(м. Кропивницький, 23 вересня 2022 року)**

Редактор Коломоєць О.Д.

Верстка Чудна С.М.

Зверстано в ТОВ «Центрально-Українське видавництво»
Україна, 25006, м. Кропивницький, вул. Т. Карпи, 69
т.: (0522) 24-25-96, 0979641741, ел. пошта: zuv2@ukr.net

Надруковано на власному обладнанні Кіровоградського НДЕКЦ МВС

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників та розповсюджувачів видавничої продукції від
15.12.2011 р., серія ДК № 4234

Підписано до друку 30.09.2022 р. Формат 60x84 1/16
Папір офсетний.
Гарнітура Cambria
Ум. друк, арк. 6,6
Наклад 200 примірників.